

Laadulliset metodit puntarissa Tampereella

Tampereen ja Helsingin yliopistojen tiedotusopin laitosten yhteinen jatkokoulutusseminaari pidettiin 17-18. joulukuuta Tampereen yliopiston suojissa. Kahden päivän ajan keskusteltiin kvalitatiivisesta metodologiasta sekä kvalitatiivisten ja kvantitatiivisten metodien suhteesta toisiinsa.

Ensimmäinen alustaja Antti Eskola ei ollut halukas vetämään tarkkaa rajaa kvalitatiivisten ja kvantitatiivisten metodien välille. Kuvauksen tarkkuuden vuoksi tarvitaan sekä määrällisiä että laadullisia tietoja.

Eskolan pääväite oli, että kun suomalaisessa psykologiassa 50-luvulla siirryttiin laadullisista menetelmistä määrällisiin, niin entisiin ongelmiin ei tuotu uusia menetelmiä, vaan tutkijan tiedonintressi muuttui. Kun tiedonintressinä oli ollut jonkin lajin tai ihmistyyppin tunnistaminen (jokainen yksilö kuului johonkin yhteiskuntaluokkaan), niin 50-luvulla keskiöön nousi ihminen erillisenä yksilönä. Tuolloin nähtiin laadun pohjautuvan määrään. Tieteen kehitys oli siirtymistä laadullisuudesta määrällisyyteen, eksaktiuteen.

Nykyisin vallitsevien laadullisten menetelmien rynnistyksen Eskola selitti sillä, että molemmat edellä kuvatut menetelmät ovat vajavaisia ihmisen tavoittamisessa. Ihmisten tyypittely ei tavoita yksilöä, määrällinen individualisointi on liian abstraktia. Eskola piti mielettömänä abstraktia kiistaa määrällisten ja laadullisten metodien välillä. Hänen mukaansa tämän kiistelyn sijasta olisi mentävä näiden eri ideoiden taustoihin. Esimerkiksi tutkijoiden koulutuksessa ei tulisi korostaa niinkään laadullisten ja määrällisten metodien eroja vaan niitä eroja, joita on empiiristen ja teoreettisten, yleispätevien yleistysten välillä.

Ismo Silvo Yleisradiosta kertoi videotan apunaan käyttäen narratiivisesta ohjelmatutkimuksesta. Hänen mukaansa tv-tutkimuksessa on siirrytty kuluttajavalistusmaisesta suhtautumisesta taiteen estetiikan menetelmien hyväksymiseen. Tv:n erityisyys taidemuotona on sen sarjamuotoisuudessa, redundanssissa. Tv-sarjoja, mainoksia, musiikkivideoita voidaan tutkia taiteen estetiikan menetelmin.

Esimerkkiohjelmina hänellä oli yksi musiikkivideokappale, kolme tv-sarjaa ja yksi dokumenttiohjelma. Näitä hän tutki kahden diskurssianalyttisen metodin avulla. Ohjelmien katsominen peräkkäin muodostaa katsojalle erilaisia tekstiraitoja, joista Silvo konstruoi kaksi: tekstiraita 1 kertoi urbaanin yhteiskunnan vähemmistöstä, erityisesti mustista USA:ssa ja heidän suhteestaan poliisiin; tekstiraita 2 kertoi naisisuudesta ja miehisyydestä modernissa urbaanisessa yhteiskunnassa. Ensimmäistä tekstiraitaa hän lähestyi Wayne Boothin ja Seymour Chatmanin kehittämällä kerronnallisen tekstin mallilla, toista tekstiraitaa hän tutki Pariisin koulukunnan semioottisen analyysin menetelmin. Niistä hän koki jälkimmäisen hedelmällisemmäksi.

Esitystään seuranneessa keskustelussa Silvo korosti, että tv ei ole journalistinen väline, vaan semioottinen yhteys. Tv-ohjelmista vain noin viidesosa on journalismia. Kuitenkin koko tv-tarjontaa on totuttu katsomaan tämän viidenneksen ehdoilla, mikä Silvon mukaan on väärin. Viihdetoimittajia ei tulisi kutsua toimittajiksi.

Taisto Hujanen kertoi alustuksessaan siitä, miten hän teki väitöskirjansa ja miten hän tekisi sen nyt. Hujanen ei pidä suomalaisten siirtolaisten SUOMI- ja RUOTSI-kuvaa käsittelevää työtään pelkästään kvalitatiivisena, vaan tutkimus on jotain laadullisen ja määrällisen tutkimuksen väliltä. Hänen mukaansa kvalitatiivinen metodi on aina tiukasti kohdesidonnainen. Sitä ei voida opettaa sellaisenaan, vaan sitä voidaan vain valaista tutkimusesimerkkien avulla. Tutkijan on kehitettävä tutkimuskohteelle sopiva metodi, jolloin hänen luovan mielikuvituksensa rooli korostuu. Kvalitatiivisen metodologian hallitseminen vaatii kovan yhteiskuntatieteellisen

pohjakoulutuksen. Laadullisessa tutkimusprosessissa teoria ja metodologia on erottamaton kokonaisuus, joka muotoutuu uudelleen tutkimusprosessin kuluessa.

Hujanen toi myös esiin tutkijan roolin: onko tämän oltava ulkopuolinen tutkimuskohteeseensa nähden vai heittäytyttävä mukaan touhuun? Tässä tarkkailija vs. kokija -problematiikassa voidaan molempia näkökulmia puolustaa. Kuten yleisön joukosta noussut ajatus kertoo: alkoholistaja, skitsofreenikkoja ja onnistuneita itsemurhan tekijöitä ei voida tutkia kuin vain olemalla ulkopuolinen tutkittavaan nähden. Mutta taas siirtolaistutkijalle omakohtaiset kokemukset siirtolaisuudesta ovat usein hyödyksi.

Seminaarin lopetti Tarmo Malmberg aiheenaan laadullistavat menetelmät joukkoviestintätutkimuksessa. Malmberg tahtoi puhua nimenomaan laadullistavista ja määrällistävistä menetelmistä. Hänen mukaansa jokainen metodi on aina laadullinen ja määrällinen, ero on siinä, mihin ne pyrkivät ensisijaisesti. Hänen teesinsä olivat: 1) laaduilla operoidaan eri lailla kuin määrillä, 2) tiedotusoppi on kulttuuritiede, joka on sekä humanistinen että yhteiskunta- ja käyttäytymistiede.

Malmberg näki laadun primäärisempänä kuin määrän. Kaikki määrällistävät operaatiot ovat vain niin täsmällisiä, kuin niiden perustana olevat laadullistavat operaatiot ovat. Laadullistava/määrällistävä -eron lisäksi Malmberg jakoi tieteitä sen suhteen, pyritäänkö niissä invarianssien (lait, säännönmukaisuudet, rakenteet) vai varianssien (yksittäinen, erityinen, poikkeavuus, ainutkertaisuus) etsintään. Esimerkiksi semiotiikan piirissä on havaittavissa siirtyminen invarianssista varianssiin. Saussurelaisessa semiotiikassa oli olennaista pyrkimys kovaan tieteseen, yleisesti selittäviin muotoihin. Barthesilla taas korostui yksittäinen, jatkuva merkityksen prosessi.

Myös Malmberg näki dikotomisen keskustelun laadullinen vs. määrällinen turhana. Hänen mukaansa tilanne, kohde ja kysymyksenasettelu määrää kulloinkin, kumpi metodi on parempi.

Ilkka Timonen

Lukutaito — kulttuurin apu vai tuho ?

Sähköinen viestintä laajenee Suomessa sellaista vauhtia, että painetun sanan on välillä pelätty jäävän jalkoihin. Lukutaito on kuitenkin Suomen kansallisen kehityksen kulmakiviä. Mitä lukutaito merkitsee suomalaisessa kulttuurissa ja mitä se merkitsee kehityksensä kehityksessä - näitä pohdittiin Tiedotusopillisen yhdistyksen seminaarissa Helsingissä 27.11.1986.

"Lukutaidon levittämiseen ei aluksi liittynyt Suomessa kehitysajatusta. Lukutaitoa tarvittiin katekismuksen lukemista ja kristillistä avioliittoa varten. Vasta Snellman liitti lukutaidon yleiseen kehitykseen pohtiessaan syitä Itä-Suomen alhaiseen kehitystasoon 1800-luvun alkupuolella", muistutti apulaisprofessori Antero Heikkinen Joensuun yliopistosta.

Lukutaidon leviäminen teki osaltaan mahdolliseksi sanomalehdistön syntyminen maaseudulle. Kirjailija Jouko Tyyri luki esitelmässään juuri maaseutulehdistön ansioksi sen, että suomalainen identiteetti alkoi muotoutua. "Nykyään lukutaito ja suoranainen lukuahneus ovat suomalaisen identiteetin erottamaton osa. Suomalaisilla jos kellä olisi kykyä "viedä" lukutaitoa kehitysmaihin", innosti Tyyri.

Apulaisprofessori Matti Sarmela, joka on tehnyt antropologista tutkimusta Thaimaassa, oli aivan toista mieltä lukutaidon siunauksista kehitysmaassa. Nykyisin alle 35-vuotiaat thaimaalaiset osaavat yleensä lukea maan koulujärjestelmän ansiosta. Mutta lukutaidon mukana maahan hyökyy koko euroamerikkalainen kulttuuri. Kouluolympialaiset, Joutsenlampi-baletti, missikisat, mainokset, torvisoittokunnat ja mikkiihret pyyhkäisevät tieltään buddhalaisten riisinviljelykylien ikivanhat perinteet. Voiko lukutaito merkitä Thaimaan kulttuurille muuta kuin tappiota?

Myös dosentti Marja-Liisa Swantz varoitti arvioimasta kehitysmaiden viestintäoloja liian länsimaisin silmin.

"Afrikassa on omat vanhat viestintäjärjestelmänsä, etenkin draama, puhe

ja musiikki ovat tärkeitä. Tänä päivänä Tansaniassa pidetään joissakin paikoissa esim. laulettuja oikeudenkäyntejä! Koulu puolestaan levittää eurooppalaistyylisiä kirjallista oppia. Tähän mennessä ei ole onnistuttu yhdistämään kirjasivistystä ja tansanialaista perinnettä esim. kyläkoulussa. Lukeminen ja kirjoittaminen usein kangistavat byrokraattisesti arkisia asioita, jotka ennen hoidettiin puhumalla", totesi Swantz.

Tansanian toimittajakoulussa opettajana toiminut assistentti Ullamaija Kivikuru hahmotteli puheenvuorossaan sitä, miten vanha perinne ja lukutaito voitaisiin hedelmällisesti yhdistää:

"Ei ole päästy toivottuihin tuloksiin, kun on yritetty luoda kehitysmaahan eurooppalaismallista kansallista joukkotiedotusta. Nyt monissa maissa, mm. Tansaniassa, kehitetään maaseutuviestintää. Välineenä voi olla melkein mikä vain: nukketeatteri, kyläkirjasto, alueelliset radio-ohjelmat, monistetut lehdet jne."

Mielenkiintoista kyllä, nyt yritetään elvyttää niitä maaseutulehtiä, jotka Tansaniassakin itsenäistymisen jälkeen lakkautettiin. Silloin katsottiin niiden hajottavan kansallista identiteettiä, kun maalla oli ongelmia monien kielten kanssa.

Pienten paikallislehtien kanssa sopii yhteen "pehmeä" painotekniikka: mm. Filippiineillä ja Brasiliassa tuotetaan jo nk. pöytäpainokoneita, jotka sopivat kehitysmaaoihin.

TOY vuonna 1987

Tiedotusoppilaisen yhdistyksen puheenjohtajana jatkaa Taisto Hujanen ja sihteerinä Ilkka Timonen. Seuraavassa muut hallituksen jäsenet: Sini Seitsalo, Timo Siivonen (uusi), Kari Immonen (uusi), Ismo Silvo, Pertti Hemánus (uusi), Ilkka Rentola, Mikko Anttikoski, Helena Mäkinen (uusi), Hanna Rajalahti ja Seppo Varjus.

Yhdistyksen jäsenmaksut ja Tiedotus-tutkimus-lehden tilausmaksut pysyvät enallaan: vuosijäsenmaksu 75 mk, opis-

kelijajäsenmaksu 35 mk, yhteisöjäsenmaksu 400 mk ja lehden vuositilaus ei-jäsenille 85 mk.

Vuosikokouksessa 27.11.1986 hyväksyttiin yhdistyksen toimintasuunnitelma vuodelle 1987. Seuraavassa pääkohtia:

- Yhdistyksen toiminnan painopistealueiksi ovat vakiintuneet julkaisutoiminta, seminaarit, jäsenillat ja kansainvälinen yhteistyö. Nämä alueet ovat keskeisiä yhdistyksen toiminnassa myös vuonna 1987.

- Yhdistyksen jäsenyys Tieteellisten seurain valtuuskunnassa luo hyvät edellytykset yhteistyön kehittämiseen muiden yhdistyksen toimintaa sivuavien tieteellisten yhdistysten kanssa. Valtuuskunnan puitteissa yhdistyksen tavoitteena on tuoda esille toisaalta tiedotusoppilaisen tutkimuksen erityisiä tiedepoliittisia tarpeita, toisaalta korostaa yhdessä muiden yhteiskuntatieteiden kanssa yhteiskuntatieteellisen tutkimuksen erityistarpeita.

- Yhdistyksen keskeinen julkaisutoiminnan muoto on Tiedotustutkimus-lehti, joka toimintavuoden kuluessa saavuttaa 10 vuoden iän. Lehden ensimmäistä täyttävää vuosikymmentä on tarkoitus juhlistaa myöhemmin määriteltävällä tavalla toimintavuoden lopulla. Suunnitellun juhlakokonaisuuden tarkoituksena on tehdä tunnetuksi lehden merkittävää työtä ja siten edistää lehden levikkiä.

- Lehden postitus siirtyy toimintavuoden aikana maksetulle pohjalle. Tieteellisten seurain valtuuskunnan julkaisukeskuksen käynnistyessä lehden markkinointi ja postitus pyritään siirtämään ko. keskukselle.

- Yhdistys kutsuu vuoden 1987 alussa koolle seuraavien tiedotustutkimuksen päivien valmisteluryhmän. Päivät pidetään vuonna 1988 myöhemmin määriteltävänä ajankohtana. Suomen Akatemian tuki päiville anotaan edelleen yhdistyksen kautta, mutta päivien käytännön järjestelyistä vastaa tällä kertaa Viestintätutkimuksen seura. TOY:n ja Viestintätutkimuksen seuran lisäksi valmisteluryhmään kuuluvat seuraavat osapuolet: Suomen elokuvatutkimuksen seura (uusi), Suomen semiotiikan seura, Suomen lehdistöhistoriallinen yhdistys ja Nordicom.

- Yhdistys järjestää toimintavuoden aikana yleiskokouksiin liittyvät ajankohittaiset seminaarit (kevät- ja syysseminaa-

ri). Kevätkokouksen yhteydessä pidettävässä seminaarissa tarkastellaan sähköisen viestinnän ajankohtaista kehitystä Suomessa kysyen erityisesti julkisen yleisradiolaitoksen asemaa muuttuvassa tilanteessa. Seminaarin aineisto (alustukset, puheenvuorot ym.) pyritään määrittelemään yhdessä Tiedotustutkimus-lehden toimituksen kanssa niin, että seminaari tarjoaa perusmateriaalin sähköisen viestinnän tilannetta Suomessa tarkastelemaan lehden teemanumeroon. Syysseminaari liittyy Tiedotustutkimus-lehden 10-vuotisjuhlien viettoon.

- Yhdistys osallistuu yhtenä osapuolena seminaarin "Naiset, journalismi ja tiedotustutkimus" valmisteluun ja toteuttamiseen. Seminaarin aloitteentekijänä on mm. Tasa-arvoasiain neuvottelukunta, ja se pidetään 13.-14.11.1987. Yhdistyksen edustaja on mukana VIII pohjoismaisten tiedotustutkimuksen päivien valmisteluryhmässä. Päivät pidetään tällä kertaa Suomessa elokuun 10-12. päivinä Sally Albatros -laivalla, joka mm. käy Leningradissa.

- Yhdistyksen kansainvälisen toiminnan keskeinen kanava on tiedotustutkijoiden maailmanjärjestö IAMCR. Sen puitteissa yhdistys pyrkii vaikuttamaan mm. seuraavan tiedotustutkijoiden maailmankonferenssin valmisteluun (Barcelona 1988).

- Yhdistys on perinteisesti ollut edustettuna Suomen Unesco-toimikunnan tiedotusjaostossa. Tätä kautta yhdistys jatkaa pyrkimyksiä tiedotustutkijoiden yhteistyön ylläpitämiseen ja kehittämiseen Unescon puitteissa. Unesco-yhteistyössä eräs tärkeä toiminta-alue on yhteispohjoismainen dokumentaatiokeskus Nordicom, jonka kehittämistä yhdistys tukee.

Suzdal siunasi

Joulukuun alkupuolella järjestettiin Suzdalissa Neuvostoliitossa suomalais-neuvostoliittolainen sosiologian symposium. Suomesta konferenssiin osallistui 18 tutkijaa, mukana myös kaksi tiedotustutkimuksen edustajaa.

Neuvostoliittolaisten kiinnostus yhteistyön kehittämiseen on voimakasta.

Taustalla lienee koko neuvostoyhteiskuntaa ravisteleva uudistusprosessi, joka on asettanut myös sosiologialle uudet haasteet ja vaatimukset. Näet: yhteiskuntasuunnittelijat tarvitsevat käyttöönsä paljon entistä tarkempaa tietoa ihmisten asenteista ja käyttäytymisestä. Tällaista kysely- ja haastattelututkimuksen tietotaitoa on kertynyt runsaasti Suomeen, mistä se yhteistutkimusten myötä siirtyy myös neuvostoliittolaisten käyttöön. Osittain Suomi tarjoaa ehkä myös esimerkin niistä rakennemuutoksista ja ongelmista, jotka modernisaatioprosessi voi tuoda esiin myös Neuvostoliitossa.

Se, että neuvostososiologiaan kohdistuu voimakas paine käytännöllisen ja sovellettavan tiedon tuottamiseksi, on johtanut myös ristiriitoihin oppiaineen sisällä. Osa tutkijoista haluaisi parantaa nopeammin laadullisen ja kriittisen tutkimuksen asemaa. Paradoksilta tuntuu, että kun kritiikin mahdollisuudet muualla yhteiskuntaelämässä nopeasti kasvavat, suuri osa sosiologeista - yhteiskuntakritiikkiin ammattilaisista - valjastetaan kyselylomakkeitten äärelle. Samaan aikaan on kuitenkin uusi johto Gorbatschovin suulla hyvin voimakkaasti arvostellut yhteiskuntatieteitä dogmaattisuudesta ja pysähtyneisyydestä sekä vaatinut luovuutta ja uudistumiskykyä.

Yhtä kaikki: Suzdalissa sovittiin useista uusista yhteistutkimushankkeista ja esim. tiedotusopin osalta siunattiin yhteistyön päälinjat aina vuoteen 1990. Tältä ne näyttävät:

Kuluvan vuoden talven ja kevään aikana toteutetaan kummassakin maassa laaja kyselytutkimus, jolla luodetaan 17-18 -vuotiaitten tietoja ja asenteita naapurimaastaan. Kummastakin maasta lähetetään tutkija ehkä noin kuukaudeksi seuraamaan kenttätöväihettä toisessa maassa.

Vuonna 1987 julkaistaan myös 10-vuotisjuhlakirja suomalais-neuvostoliittolaisen sosiologian yhteistyön kunniaksi. Teokseen tulee noin 20-sivuinen tiedotusopin osuus, jossa käsitellään paitsi yhteistyön historiaa, myös tiedotustutkimuksen nykytilaa kummassakin maassa.

Viides suomalais-neuvostoliittolainen tiedotustutkimuksen seminaari järjestetään 18.-22. toukokuuta 1987 Neuvostoliitossa. Aiheena on "Joukkotiedotus ja yleinen mielipide". Suomalaisia osallis-

tuu kokoukseen 5-7.

Seuraavat yhteiset tutkimushankkeet käsittelevät sodan ja rauhan sekä ympäristönsuojelun kysymyksiä. Vuonna 1989 järjestetään jälleen seminaari, tällä kertaa Suomessa.

Viestintä ja politiikka

Politiikan tutkimuksen XIX päivät ovat Turussa, Åbo Akademiassa 20.-21.3.1987. Yleisesitelmän pitää professori Olaf Ruin Tukholman yliopistosta aiheesta "Politisk ledarskap". Lauantain keskustelufoorumin teemana on "Naiset ja politiikan tutkimus". Päivien seitsemän työryhmän joukossa on myös työryhmä "Viestintä ja politiikka". Sen puheenjohtajana on Terhi Rantanen, Helsingin yliopisto, Tiedotusopin laitos, Aleksanterinkatu 7, 7. krs., 00100 Helsinki, puh. 90-1912073.

Pohjoismaiset valtio-oppineet kokoontuvat kongressiinsa 16-19.8.1987 Kööpenhaminaan. Myös täällä on viestintää käsittelevä työryhmä: "Politisk masskommunikation". Sitä vetävät Kent Asp (Göteborg) ja Steen Sauerberg (Kööpenhamina). Ilmoittautuminen työryhmiin 1.4.1987 mennessä ja itse kongressiin 1.5.1987. Lisätietoja antavat dos. Lauri Karvonen ja prof. Dag Anckar, Åbo Akademi, Statsvetenskapliga Institutionen, Gezeliusgatan 2, 20500 Åbo.

Uusia bibliografioita

Suomalaisen tiedotustutkimuksen bibliografian XI osa on ilmestynyt. Bibliografia, joka kattaa pääasiassa vuoden 1985 kirjallisuuden, on tuotettu yhteistyössä Tieteellisten kirjastojen atk-yksikön (TKAY) kanssa, mikä on mahdollistanut bibliografian viitteiden järjestämisen aihealueittain. Myös asiahakemisto on uudistettu. Bibliografian voi ostaa 40 markalla Tampereen yliopiston julkai-

sujen myynnistä (PL 617, 33101 Tampere, puh. 931-156055).

Yhteistyö TKAY:n kanssa on merkinnyt myös sitä, että bibliografian XI osan aineisto on haettavissa päätteellä: bibliografia sisältyy yhtenä alatietokantana kotimaisen kirjallisuuden KATI-tietokantaan nimellä **Viest**. Haettavissa on siis vain XI osa; vanhoja bibliografioita ei ole ainakaan näillä näkymin mahdollista syöttää tietokantaan.

Käyttöoikeuden KATIin alatietokantoi- neen saa Tieteellisten kirjastojen atk-yksiköstä (ps. PL 312, 00171 Helsinki, puh. 931-1912644). Käyttöoikeuden mukana saa myös käyttöoppaan. Käyttöoikeuden hankkiminen ei maksa mitään, mutta tietokannan käyttö maksaa 1,20 mk/hakukomento. Käyttöoikeuden voi hankkia kuka tahansa yksityinen henkilö tai laitos.

Myös NORDICOMin pohjoismainen bibliografia on ilmestynyt. Se kattaa pohjoismaisen tiedotusopillisen kirjallisuuden vuodelta 1985. Bibliografian voi tilata Tanskasta osoitteesta NORDICOM, Statsbiblioteket, Universitetsparken, D-8000 Århus C, Danmark (puh. 06-122022/NORDICOM). Tämä bibliografia maksaa 40 Dkr yhteisöiltä ja 25 Dkr yksityishenkilöiltä.

NORDICOM vakinaistettiin

NORDICOM on toiminut vuodesta 1973 lähtien, mutta vasta syksyllä 1986 sen pohjoismainen toiminta saatettiin vakaalle pohjalle: Pohjoismainen Ministerineuvosto päätti kokouksessaan 29.9.1986 ottaa NORDICOMin jatkuvasti vuosibudjettiinsa. Ministerineuvosto on tähänkin asti rahoittanut toimintaa, mutta projektina. Nyt NORDICOMin pohjoismaisen bibliografian **Bibliography of Nordic Mass Communication Literature**, tietokannan NCOM ja tiedotusleh- tien NORDICOM-Information ja The NORDICOM Review tuottaminen on turvattu.

Pohjoismainen konferenssi

8. pohjoismaisen tiedotustutkimuskonferenssin (10-12.8.1987 laivaristeilyllä Helsinki-Leningrad) ohjelma ilmoittautumislomakkeineen jaettiin Tiedotustutkimus 3/86:n ja NORDICOM-Information 4/86:n välissä. Ohjelmasta on erehdyksessä pudonnut pois työryhmä "Informations-ekonomi och massmedie-ekonomi". Työryhmän vetäjänä on tanskalainen Robin Cheesman. Myös tähän työryhmään voi siis ilmoittautua. Ilmoittautumisaika päättyy 31.1.87, jonka jälkeen ilmoittautumisten osanottomaksu nousee 200 markkaan.

Kansainvälistä viestintää

IAMCR:n (International Association for Mass Communication Research) kansainvälisen viestinnän sektio ja ICA (International Communication Association) järjestävät ICAn vuosikonferenssin yhteydessä yhteisistunnon aiheena **International Communication as a Field of Study: the State of the Art**. Paikka on Le Centre Sheraton Hotel, Montreal, Quebec, Kanada ja ajankohta 23. toukokuuta 1987. Puheenjohtajana on Hamid Mowlana (The American University, Washington, D.C., USA) ja luvassa on seuraavat esitelmät:

Johan Galtung: International Communication and International Politics

George Gerbner: International Research Collaboration

James D. Halloran: Development Communication: A Reassessment

Hamid Mowlana: International Communication: The Last Forty Years and the Next

Gertrude J. Robinson: International Communication: The Canadian Perspective

Herbert I. Schiller: The Roots of Western Communications Theory and Policy

Tapio Varis: International Communication and Peace Studies.

Verbaalis-visuaalinen lukutaito

Tukholman yliopistossa on 10-13.6.1987 kansainvälinen symposium **Verbo Visual Literacy: Research and Theory**. Järjestäjät haluavat kattaa termillä verbaalis-visuaalinen lukutaito sekä audiovisuaalisen kielen lukutaidon (ja erityisesti televisuaalisen lukutaidon: audiovisuaalisen "lukemisen" ja "kirjoittamisen") että yhdistettyjen kirjallisten ja visuaalisten esitysten lukutaidon.

Symposiumin tarkoituksena on edistää uutta kulttuurienvälistä tutkimusta alueella. Järjestäjinä ovat International Visual Literacy Association ja The Swedish Academy of Verbo Visual Information, University of Stockholm.

Symposium toimii kutsuperiaatteella. Järjestäjät toivovat kiinnostuneiden ottavan yhteyttä mahdollisimman pian, jotta rahoitus voidaan järjestää alkukeväällä 1987.

Osanottajilta odotetaan kirjallista esitystä. Paperit, alalta tehdyt tutkimukset ym. lähetetään 1.6.87 mennessä kaikille alla mainituille kolmelle valmisturyhmän jäsenelle:

Carol Lorac, 27 Cranedown, Lewes, Sussex BN7 3NA, United Kingdom, puh. 0273-475529

Rune Pettersson, Platslagarvägen 55, 14600 Tullinge, Sverige, puh. 46-8-7781791

Robert Muffoletto, 1116 H3 East Almond, Orange, California 92666, puh. 714-598-4751